

KOPSAVKUMS

Savā uzrunā Latvijas Republikas ārlietu ministrs **Aivis Ronis** norādīja, ka Latvijas ārpolitikas orientieris, atskaites punkts un mērķis ir vērtības. Šai politikai ir „jābalstās uz trim vaļiem. Pirmkārt, uz koordinētu un solidāru Eiropas Savienības stratēģiju krīzes pārvarēšanai. Otrkārt, uz sadarbību atjaunotās NATO ietvaros, kuras dalībvalstis var novērst jaunus un vecus draudus. Un beidzot, treškārt, uz sadarbību ar kaimiņiem. Es domāju, ka mūsu valstij tas tagad ir vienīgais pareizais veids, kā saglabāt drošību, mēs varam piesaistīt resursus, izmantot valsts pārvaldi un stimulēt ekonomiku, lai kļūtu konkurētspējīgi. Tā ir atbildīga politika attiecībā pret mūsu partneriem, kaimiņiem un sabiedrotajiem,” teica ministrs.

Krievijas Federācijas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Latvijas Republikā **Aleksandrs Vešņakovs** pozitīvi novērtēja Krievijas un Latvijas attiecību attīstības tendenci un uzsvēra, ka nemainīga principiāla Krievijas pieeja attiecību veidošanā ar Latviju balstās uz labu kaimiņattiecību principiem.

A.Vešņakovs īpaši uzsvēra sadarbības perspektīvas tranzīta nozarē, kur Krievija ir Latvijas galvenā partnere, un aptuveni 70% kravu, kuras tiek pārvadātas pa dzelzceļu un iet caur Latvijas jūras ostām, ir Krievijas kravas; kā arī sadarbību investīciju jomā, jo investīciju līmenis pagaidām neizmanto esošās iespējas. Tiešo Krievijas investīciju uzkrājumu apjoms valsts ekonomikā saskaņā ar 2009. gada rezultātiem ir 509 milj. ASV dolāru. Latvijas galveno investoru vidū Krievija ieņem tikai peticīgo septīto vietu.

Uzsākot diskusiju, Krievijas Mūsdienu attīstības institūta valdes priekšsēdētājs un „Baltijas foruma” Uzraudzības padomes priekšsēdētājs **Igors Jurgens** pauda viedokli, ka nekādas revolucionāras ģeopolitiskas izmaiņas pēdējo gadu laikā nav notikušas, taču daudzi procesi, kas bija sākušies jau pirms tam, ir guvuši būtisku paātrinājumu.

„Konkurences loģika liek mums svešā nostiprināšanos uzskatīt kā izaicinājumu, kam nepieciešami aizsardzības pasākumi, bet svešā vājināšanos - kā izdevību, kura jāizmanto savās interesēs. Taču šāda loģika darbojas tikai tad, ja tiek nodrošināta kvalitatīva nacionālās ekonomikas konkurētspēja. Gan jauni spēcīgie, gan jauni vājie pasaules ekonomikas dalībnieki Krievijai būs svarīgi tiktāl, ciktāl reāla un produktīva ar viņiem būs partnerība modernizācijā,” atzīmēja Jurgens.

Viņaprāt, Krievijai pasaules krīze nav kļuvusi par liktenīgu pārbaudījumu, tomēr tā atklāja daudzas problēmas, par kurām eksperti runāja jau sen pirms krīzes: „Mēs guvām skaidru nenoturības apstiprinājumu forsētai izaugsmei, kas balstīta uz naftas dolāru pieplūdumu un valsts lomas palielināšanu ekonomikā, tādu problēmu jutības apstiprinājumu kā izejvielu nozaru orientēšana uz eksportu, privātās finanšu sistēmas principāls vājums, atkarība no ārējās kredīšanas līdztekus milzīgiem valsts finanšu rezervju uzkrājumiem un būtiskai kapitāla izvešanai.” Tāpēc „par galveno uzdevumu valstij stabilizācijas posmā kļuva sabalansētas attīstības trajektorija - noturība pret ārējo ietekmi un finanšu sistēmas modernizēšana, radikāli uzlabojot regulējošo vidi. Galvenajam šādas izaugsmes virzītājspēkam jābūt investīcijām un inovācijām.”

Jurgens precizēja, ka „lieta nevar aprobežoties tikai ar ekonomiskiem pasākumiem. Ir nepieciešama vispārīga integrāla modernizācija, tajā skaitā politiskās jomas, sociālo attiecību, pilsoniskās apziņas modernizācija. Viens no svarīgākajiem faktoriem, kas spēj paātrināt krīzes seku pārvarēšanu, kā arī kļūt par visaptverošas modernizācijas katalizatoru, ir plaša Krievijas iesaistīšana pasaules integrācijas procesos - gan politiskos, gan ekonomiskos.”

Vēstnieks Hanss Frīdrihs fon Pletcs (Vācija) noraidīja izplatīto viedokli, ka ASV pasaules politikā zaudējot savu nozīmi. „Tas nenotiek ne ekonomiskā, ne finansiālā, ne militārā ziņā,” atzīmēja vēstnieks. „Taču būs citas valstis, kuras sasniegs pasaules līderu līmeni. Es domāju, ka tā ir Ķīna un Indija, kuras pakāpeniski panāk ASV. Ekonomiski tās kļūst spēcīgākas, un tas neizbēgami ar laiku novedīs pie kaut kādām politiskām sekām.”

Īpašu uzmanību fon Pletcs pievērsa KF prezidenta Medvedeva priekšlikumiem jaunām sarunām par Eiropas drošības sistēmu, atzīmējot, ka tas ir pirmais izvērtējums drošības jomā, kuru kopš savas rašanās iesniegusi KF. Viņš pastāstīja, ka prezidenta Medvedeva projekts tika apspriests ekspertu grupā, kurai bija jā sagatavo jaunās NATO stratēģijas koncepcija. 28 NATO dalībvalstu grupā bija diezgan plašs uzskatu un viedokļu spektrs. „Ir svarīgi saprast, kāda ir attiecība starp globālajām ģeopolitikas tendencēm, it īpaši ņemot vērā Ķīnu, un prezidenta Medvedeva priekšlikumiem.”

Kāpēc viņš koncentrē uzmanību nevis uz globālo drošību, bet uz Eiropas drošību? Es domāju, mums ir jāatzīst, ka pirmām kārtām, iespējams, bija paredzēts noteikt Krievijas vietu attiecībā pret citām Eiropas valstīm vai, citiem vārdiem sakot, viņš gribēja uzsvērt Krievijas civilizācijas identitāti kā eiropeisku identitāti. Ir jākonstatē, ka pastāv zināma plaisa starp vērtībām, un par to jau ir teikts. Taču, ja salīdzinām ES, NATO un Krieviju, no vienas puses, un Ķīnu, Krieviju un NATO, no otras puses, tad tur plaisa starp civilizācijām ir daudz lielāka.

Tātad labā ziņa ir tā, ka Krievija savu civilizāciju definē kā daļu no Eiropas kultūras. No Eiropas un Āzijas viedokļa Krievija ir nepieciešams partneris un katrā ziņā vēlams partneris to konfliktu risināšanā, kas skar Vidusāziju, Irānu, Pakistānu, Ziemeļkoreju un vispār partneris globālo draudu risināšanā. Arī integrēt Krieviju stratēģiskā partnerībā būtu mūsu interesēs,” atzīmēja vēstnieks.

Bijušais ASV valsts sekretāra vietnieks, galvenais sarunu vedējs bruņojuma kontroles jautājumos un tagadējais McLarty vadošais direktors **vēstnieks Ričards Berts** uzskata, ka starptautiskajās attiecībās ir panākts noteikts pagrieziena punkts. „Iespējams, tas ir galvenais punkts pēc aukstā kara beigām. Manuprāt, mēs tagad uzsākam jaunu ģeoekonomisku ēru,” atzīmēja Berts.

„Mēs esam pārmaiņu liecinieki, taču starptautisko attiecību fundamentālo arhitektūru tās neskar. Mēs runājam par pārmaiņām tajā praktiskajā pieejā, kuru mēs izmantojam, lai uzturētu savas nacionālās intereses, kā arī mentalitātes izmaiņām, kas ļauj mums par prietāru noteikt situāciju, kad starptautiskajās attiecībās visi ir ieguvēji.”

Dažiem vecās ģeopolitiskās sistēmas noteikumiem un regulējošām normām vairs nav nozīmes. No bipolāras pasaules mēs esam pārgājuši uz daudzpolāru pasauli, un ir mainījusies arī noteiktu globālo spēku ietekme. Ekonomiskais potenciāls tagad ir daudz svarīgāks, nekā agrāk. Bet militārā varenība vismaz lielvalstīm, šķiet, vairs nav tik būtiska kā agrāk. Katrā ziņā kodolieroču pretstatīšana, kas bija viena no galvenajām pozīcijām aukstā kara laikā, tagad praktiski ir zaudējusi savu aktualitāti. Teritorijas iekarošana pasaules lielvalstīm vairs nenozīmē dzīvotspējīgu attīstības alternatīvu.”

Vērtējot pasaules ekonomiku pēckrīzes posmā, fonda „Energētikas un finanšu institūts” prezidents **Leonīds Grigorjevs** atzīmēja, ka ASV rūpnieciskajai ražošanai vēl ir jāatgūst 8% līdz pirmskrīzes līmenim, un tas notiks ne agrāk kā 2011. gadā. Prezidentam Obamam rudenī būs smagas vēlēšanas. ES būtībā ir mīnus 12%. Tāpat kā Krievijā. „Smags bezdarbs. Mēs atrodamies tajā ekonomiskās krīzes stadijā, kad bailes no banku sistēmas sabrukuma briesmām ir pārgājušas, otrā grandiozā krituma briesmas, šķiet, ir garām. Kaut gan pēkšņi

parādās Īslandes vulkāns un visu paralizē,” atzīmēja ekonomists.

„Krievijai atrast savu izeju no krīzes ir kolosāla problēma. 90% cilvēciskā kapitāla mums ir eiropieši, bet 90% naftas un gāzes resursu - aziātiski. Tā ir smaga cīņa, taču tā nav ne civilizāciju, ne arī vērtību cīņa. Krievijas vidusslānim, ieskaitot tos pāris miljonus, kuri dzīvo Eiropā un ASV, vērtību ziņā nav nekādas atšķirības. Taču sabiedrības struktūra, nabadzība, smagā krīze, protams, rada problēmas.

Tā ir Krievijas enerģētikas mašīnas problēma, kura agrāk tika radīta ne jau komerciāliem mērķiem. Mēs, Krievijas iedzīvotāji, nekad neesam lēmuši, ka ar iedzīvotāju skaitu, kas ir nedaudz vairāk nekā 2% no kopējā pasaules iedzīvotāju skaita, un ar IKP, kas ir nedaudz lielāks par 2% no pasaules IKP, mēs ražosim 11,5% pasaules pirmatnējās enerģijas. Cerēsim, ka Grieķijā krīzes nebūs, jo tā vēl par pusgadu aizkavētu pasaules ekonomikas atveseļošanu. Ja mēs to pārdzīvosim, es ar lielu optimismu raugos nākotnē, jo jebkuras parādu problēmas jau 2011. un 2012. gadā uz vispārēja pacēluma būs vieglāk pārciešamas.”

Uzstājoties otrajā panelīdiskusijā „Globālās politikas jaunie modeļi un mērķi” Booz Allen Hamilton (ASV) pirmais viceprezidents **Dovs Zakhaims** atzīmēja būtiskas izmaiņas ASV attieksmē pret pasauli, kuras aizsākās ar pirmo karu pret Irāku 1991. gadā. „Tas, kas notiek tagad, ļoti atgādina toreizējo koalīciju, kuru veidoja visi, kas gribēja. Visi, kas vēlas piedalīties, var iestāties koalīcijā - ne tikai militārajā, bet arī finanšu. Mēs saprotam, ka koalīcija ir nepieciešams noteikums, lai varētu atrisināt noteiktas problēmas,” teica Zakhaims, atzīmējot, ka šāda koalīcija ir svarīga arī tagad, lai risinātu ekonomiskas problēmas.

„ASV vairs nevar pasaulei diktēt savu gribu. Taču ASV, bez šaubām, ir pasaulē lielākā ekonomika. Amerika daudz labāk nekā Eiropas Savienība spēj reaģēt uz tādām parādībām kā finanšu krīze. Amerika ir ekonomiski varena un spēj risināt un reaģēt uz pašām asākajām problēmām. Mēs uzskatām, ka dolārs vēl daudzus gadus būs rezerves valūta. Mēs varam novērot korekciju, nevis kaut kādas radikālas izmaiņas. Nav būtiski, vai ASV ir vai nav superlielvalsts. Mēs esam obligāts noteikums sekmīgiem starptautiskiem risinājumiem. Pamēģiniet pieņemt kaut kādas sankcijas bez ASV dalības vai veikt vēl kādas izmaiņas. Šajā ziņā obligāts noteikums ir iegūt ASV atbalstu,” nobeigumā teica Zakhaims.

Turpinot sarunu par starptautiskām koalīcijām, „Niksona centra” (ASV) izpilddirektors **Pols Sonderss** atzīmēja, ka jebkuras koalīcijas galvenais jautājums ir šāds: ko var gaidīt no tās dalībniekiem? „Jautājums ir par to, kādas valstis ir gatavas iesaistīties koalīcijās un ar kādiem mērķiem - militāriem, ekonomiskiem vai citiem? Cik tālu tās ir gatavas piekāpties, lai nodrošinātu šādu atbalstu? Piemēram, ja mēs paskatīsimies uz Krieviju un Ķīnu, tad, pēc visa spriežot, koalīcijas dēļ tās joprojām īsti nevēlas ziedot

savas intereses vai vismaz to daļu,” atzīmēja Sonderss.

Vācijas ārpolitikas padomes programmas „Krievija/Eirāzija” direktors **Aleksandrs Rars** skeptiski vērtēja Vācijas gatavību piedalīties globālo problēmu risināšanā. „Vācija piedāvāja pasākumu paketi Grieķijas atbalstam. Vācijai tā ir milzīga nasta. Mēs jau esam iztērējuši daudz naudas Austrumvācijas atbalstam, banku atbalstam Vācijā - tie bija milzīgi izdevumi. Manuprāt, no Vācijas gaidīt kaut ko vairāk ir grūti,” teica Rars.

Pēc Rara kunga domām, būs nepieciešami nevis mēneši, bet gadi, lai atkal konsolidētu Eiropas ekonomiku. Tostarp būs nepieciešami lieli izdevumi sociālajām vajadzībām. Iespējams, cietīs ES ārpolitika, un Eiropai būs samērā grūti aktīvi piedalīties Austrumu partnerībā, ietekmēt notikumus tādos reģionos kā Kirgīzija utt. Pēc Rara domām, ES ir jāatrisina milzīgs uzdevums, kas nekad agrāk nav risināts miera ceļā, proti, integrācija un mēģinājums kļūt ne tikai par ekonomisku, bet arī par politisku savienību. „Beidzot mums ir Lisabonas līgums un kaut kāda kopēja ekonomiskā politika. Finanšu krīze kļuva par kārtējo šķērslī ceļā uz konsensu, taču vismaz tagad ir iedarbīgi instrumenti.”

Runājot par Krievijas lomu un vietu pasaulē, KZA Pasaules ekonomikas un starptautisko attiecību institūta (Krievija) direktors **Aleksandrs Dinkinsatz** mēģina, ka strīds par Eiropu un Āziju Krievijai jau ir aiz muguras: „Tagad tā ir Klusā okeāna valsts gan no psiholoģiskā, gan no vēsturiskā, gan no ģeogrāfiskā, gan arī no kultūras viedokļa. Mēs runājam par ievērojamiem un svarīgiem soļiem valsts ārpolitikā attiecībā pret tādām valstīm kā Ukraina, Norvēģija, Polija, Kirgīzija. Mēs pilnīgi skaidri izteicām savu nevēlēšanos atbalstīt tā saucamo „tulpu” revolūciju. Tās ir redzamas un reālas tendences, tas ir reāls ceļš, un, iespējams, tā ir pirmā modernizācijas politikas izpausme, arī ārpolitikā.”

„Modernizācijas stimuls var nākt no ES, tas nevar nākt no Ķīnas. Ja jūs aplūkosiet mūsu politiku attiecībā pret Ķīnu, tad redzēsiet, ka mūsu soļi tagad ir samērā piesardzīgi. Mēs, bez šaubām, tagad ieejam jaunā globalizācijas stadijā, kur ir jauni līderi - Ķīna, Indija, varbūt arī Persijas Līča valstis. Šīs valstis tagad kļūst par dedzīgām brīvu ekonomisko attiecību piekritējām bez jebkādiem šķēršļiem un pretdarbībām, taču nevajag aizmirst, ka tur pastāv Politbirojs, ne tikai Centrālā Banka. Ļoti svarīgs mūsu modernizācijas enkurs, modernizācijas pamats ir ekonomiskā sadarbība un dalība PTO. Uzņemšanu PTO mēs gaidām ilgāk nekā gaidīja Ķīna. Krievijai iestāšanās PTO ir nepieciešama pēc iespējas ātrāk.”

Diskusija izvērtās arī par Tuvo Austrumu problēmām. Pēc **Zakhaima kungadomām**, „Obamas administrācija domā, ka var piespiest Izraēlu un vienlaikus nomierināt musulmaņu pasauli. Manuprāt, viņi tagad ir spiesti atzīt, ka ir ļoti grūti izdarīt spēcīgu spiedienu uz jebkuru valsti, it īpaši tādu demokrātisku valsti, kāda ir Izraēla. Palestīnas premjerministrs mēģina veidot jaunas demokrātiskas institūcijas, un tas viņam izdodas samērā sekmīgi. Ir pat mērens optimisms attiecībā uz Hamas problēmām. Tas šo problēmu nedaudz vienkāršo. Attiecības ar Izraēlu laikam vairs nav tik saspringtas kā pirms gada. Un arī šeit Krievija var izrādīties ļoti noderīga, tāpat kā Eiropa.” Arī ASV, pēc Zakhaima domām, prevalē viedoklis, ka esošā situācija nevar turpināties ilgi.

Ričards Berts bija noskaņots skeptiskāk: „Varbūt lielākā daļa izraēliešu arī atbalsta divu valstu ideju, taču Izraēlas valdība šo ideju neatbalsta. Un tā ir liela problēma. Šīs sarunas notiek jau ļoti ilgi, manuprāt, mums ir palicis ļoti maz laika. Paši palestīnieši, neraugoties uz Hamas atbalstu, sāk zaudēt ticību galīgā mērķa sasniegšanai - izveidot divas valstis. Visiem mazāk vai vairāk ir skaidrs, ar ko patiesībā beigsies sarunas. Visi atzīst, ka tas būs kaut kas tāds, ko mēģināja panākt Bils Klintons. Un ko pagājušajā desmitgadē savā starpā apsprieda Izraēlas un Palestīnas līderi. Problēma ir esošajā Izraēlas valdībā. Ir vajadzīgs, lai viņi gribētu panākt risinājumu,” uzskata Berts.

Zakhajms aicināja būt uzmanīgiem attiecībā pret Ķīnu. „Ja Ķīnas IKP katru gadu pieaugs par 8%, tā saskarsies ar daudzām problēmām: migrāciju no lauku rajoniem uz pilsētām, citiem ekonomiska un sociāla rakstura jautājumiem. Amerikas attiecības ar Ķīnu ir ļoti sarežģītas. Karš ar viņiem nav neizbēgams, taču nav absolūtas pārliecības par to, ka tāds nevarētu būt tālākā nākotnē.” Līdzīgu viedokli pauda arī **Aleksandrs Rars**, kurš norādīja uz Ķīnas pieaugošo lomu Āfrikā. „Es domāju, mēs varam iedomāties murgainu scenāriju, kurā Ķīna sāk cīnīties par kontroli pār tranzīta ceļiem Āzijā, izkonkurējot Eiropu,” viņš teica.

Sākot diskusiju par Eiropas un Krievijas attiecībām Baltijas jūras reģiona, **Aleksandrs Dinkins** atzīmēja, ka šis reģions ir ļoti spēcīgs ekonomisks grupējums, kura ekonomiskais potenciāls ir līdzvērtīgs Brazīlijas ekonomikai (tagad Brazīlija IKP ziņā atrodas astotajā vietā pasaulē), turklāt Baltijas reģiona ekonomikas struktūra ir daudz pilnīgāka, daudz progresīvāka un inovatīvāka. Tas kopā ar reģiona ģeogrāfiju rada organisku telpu Krievijas un ES sadarbībai.

Fonda „Enerģētikas un finanšu institūts” (Krievija) prezidents **Leonīds Grigorjevs** sāka ar stāvokļa apskatu pēc ekonomiskās krīzes zemākā punkta pārvarēšanas. „Pirmo reizi pēc daudziem gadiem un visā pēckara laikā tā ir pirmā krīze, kad nokrita pasaules IKP. Mēs esam pārvarējuši ļoti bīstamu robežu un mums ir jābūt laimīgiem, ka esam pārvarējuši krīzi, tomēr mums ir jābūt arī ļoti uzmanīgiem. ES un Krievijai būs vajadzīgs vēl aptuveni gads, lai rūpnieciskajā ražošanā sasniegtu pirmskrīzes līmeni,” brīdināja Grigorjevs.

2010. gads visam Baltijas reģionam aizvien vēl ir grūts gads. „To nevar atrisināt ar kaut kādiem vienkāršiem makroekonomiskiem radikāliem lēmumiem, 2011. gadā daudzi strukturāli parametri joprojām būs pietiekami smagi. Gan Krievijai, gan daudzām citām reģiona valstīm, un it īpaši Latvijai, būs vajadzīgi arī lēmumi nozaru līmenī, uzņēmumu līmenī, būs jāveido kooperācija. Ja mēs izveidosim kooperāciju un mikrolīmenī īstenojam kompāniju un uzņēmēju potenciālu, tas gan Krievijai, gan Latvijai palīdzēs pārvarēt krīzes sekas un sasniegt kvalitatīvākas modernizācijas līmeni, kvalitatīvāku ekonomisko izaugsmi,” viesa cerības ekonomists.

Pēc „Baltijas foruma” pētniecības programmu (Latvija) direktora **Viktora Makarova** domām, Baltijas reģionā vēsturiski pastāv divi principiāli atšķirīgi sadarbības modeļi. Pirmais, „Hanzas” modelis paredz aktīvu tirdzniecību un sadarbību, ievērojot darījumu slēgšanas noteikumus, taču neprasot ievērot vienotas vērtības. Šis modelis Baltijas reģionā ir darbojies daudzus gadsimtus un var turpināt darboties arī turpmāk.

Taču pastāv arī cits - „ziemeļu” sadarbības modelis, kas šo reģionu padara unikālu un ir daudz ambiciozāks. Tas radies 20. gadsimtā no Ziemeļvalstu kultūru, vērtību un daļēji arī valodu tuvības idejas un ir devis satriecošus rezultātus. Ziemeļvalstīm ir izdevies radīt svarīgas kopējas institūcijas, kuras balstās uz ļoti augstu uzticību starp valstīm, kāda visas Eiropas līmenī pagaidām nav sasniegta.

Pēc Viktora Makarova domām, ir grūti apgalvot, ka Krievijai un citām reģiona valstīm ir tikpat tuvas vērtības. Eiropas Savienības Baltijas jūras stratēģijai, iesaistot Krieviju, ir liels potenciāls, taču kultūras atšķirības šiem integrācijas procesiem radīs ierobežojumus. Jādomā ir ne tikai par ekonomisko sadarbību, bet arī par dziļākas integrācijas projektu, kurā būtu iekļaujama Krievija. Šāds projekts būtu Rietumu ieguldījums Krievijas modernizācijā.

Viktors Makarovs minēja trīs virzienus, kuros var veicināt šādu attīstību. Pirmkārt, viņš aicināja izveidot politisku forumu, kas būtu veltīts tieši ES un Krievijas sadarbībai Baltijas reģionā. Otrkārt, viņš aicināja šajā procesā iesaistīt pilsonisko sabiedrību, kuras attīstība ļaus samazināt atšķirības starp vērtību sistēmām. Treškārt, ir nepieciešams atrisināt vīzu jautājumu. „Krievijas pilsoņiem vīzas ir jāatceļ. Tas ir ES un tieši Krievijas pilsoņu jautājums. Tam`nav jāklūst par tirgus objektu strap valdībām. Ir tikai viens politisks šķērslis - vienlaikus ar Krieviju bezvīzu režīms ir jāsaņem arī Ukrainai, Baltkrievijai un dažām citām valstīm.”

Eiropas un Krievijas konkrēto darbu tēmu Baltijas reģionā turināja **vēstnieks fon Pletcs**: „Baltijas valstīm attiecībā uz ražošanu un enerģijas izplatīšanu ir samērā neliela loma. Eiropas Savienība sākās tieši kā ogļu ražošanas savienība, kuru valstis vadīja, pamatojoties uz kolektīviem principiem. Tādi paši kolektīvi noteikumi var kļūt par pamatu uzticības un drošības nostiprināšanai citam pret citu. Tradicionāli Baltijas valstu ostām PSRS bija milzīgs nozīme. Ir kopīgi jāattīsta infrastruktūra, jāizmanto Baltijas jūras neaizsalstošo ostu priekšrocības. Tas veicinās stabilas attiecības, un tas ir labi gan Krievijai, gan ES un arī katrai konkrētai valstij Baltijas reģionā,” rosināja vēstnieks fon Pletcs.

Centra „ES - Krievija” (Brisele) direktors **Freizers Kamerons**, atgādināja, ka Rostovas samits „ES - Krievija” bijai jau 25. pēc kārtas: „Tās ir visbirokrātiskākās attiecības pasaulē. ES līmenī mums ir vairāk samitu ar Krieviju, nekā samitu ar ASV. Mēs regulāri tiekamies jau daudzus gadus. Ņemot vērā šo sarunu un tikšanos regularitāti, mēs saprotam viens otru, taču turpinām runāt neviens viens ar otru, bet it garām viens otram,” teica Kamerons. Viņš īpaši uzsvēra iespējamo Krievijas modernizāciju un ES dalību tajā. Gan pret vienu, gan pret otru Rietumos daudzi izturas skeptiski.

„Konceptija, kurai pieturas Putina kungs, ir vērsta uz to, lai esošo sistēmu padarītu daudz efektīvāku. Runa nav par kaut kādām esošās sistēmas fundamentālām izmaiņām, bet gan par to, kā investēt līdzekļus nanotehnoloģijās, kā uzbūvēt inovāciju parkus utt. Taču tas nebūs efektīvi,” uzskata eksperts. Eiropas bizness, pēc viņa domām, ir nobažījies, ka Rietumu kompānijām nav perspektīvas iegūt pret sevi taisnīgu attieksmi Krievijā, jo tur pastāv korupcija un saglabājas necieņa pret likuma pārākuma principu. „Mums ir jāpalīdz Krievijai, taču tai nav jābūt palīdzībai bez noteikumiem. Šādi noteikumi jau daļēji ir noteikti, lai katra puse varētu būt ieguvēja,” atzīmēja Kamerona kungs.

Reaģējot uz Kamerona kritiku, **Aleksandrs Dinkins** atzīmēja, ka korupcija ir visas Eiropas problēma, un ir piemēri arī ne visai adekvātai attieksmei pret Krievijas investīcijām Eiropas teritorijā. Tomēr viņš piekrita, ka Krievijā šīs problēmas ir izteiktākas. **Aleksandrs Rars** atzīmēja, ka ir panākts diezgan liels progress jautājumā par to, lai tiktu novērsta vīzu barjeras starp Krieviju un Ukrainu. Eiropas biznesa elites mudina savas valdības atcelt vīzas. Tagad pastāv pat sava veida konkurence par piedalīšanos partnerībā ar Krieviju tās ekonomikas modernizācijā.

Mūsdienu attīstības institūta (Krievija) starptautiskās attīstības problēmu direktors **Sergejs Kuļiks** uzskata, ka pat ES iekšējās konsultācijās, kad tas skar tieši Krieviju, būtu vēlams reizēm konsultēties ar Krieviju un paust ieinteresētību tās dalībā. Kā teica Kuļika kungs, Baltijas stratēģijas gadījumā sākumā tika pieņemta stratēģija un tikai pēc tam ar to tika iepazīstināta Krievija un piedāvāts tai iesaistīties un piedalīties apspriešanās. „Pastāv birokrātisks aizvainojums, kas atstāj iespaidu uz lietu gaitu. Kad mēs runājam par patiesi reālu un aktuālu Krievijas iesaistīšanu jautājumā, kas saistīts ar Baltijas stratēģiju, ir jābūt tādām sadarbības garam, kas neatbaidītu cilvēkus, kuri piedalās un īsteno lēmumus,” ieteica Kuļika kungs, piebilstot, ka tas pats attiecas uz Austrumu partnerību. „Par to maz raksta, taču Krievija piedāvāja savu dalību Austrumu partnerībā un pat bija gatava piedalīties Austrumu partnerības finansēšanā, jo tas skar postpadomju valstis, NVS valstis utt. Vajadzēja vismaz konsultēties ar Krieviju. Vismaz sākuma posmā vajadzēja visu apspriest un likvidēt zināmas bažas.” Pēc Kuļika domām, šādu konsultāciju trūkums daļēji izskaidro Krievijas negatīvo reakciju uz Austrumu partnerības ideju.

Attiecībā uz vīzu jautājumu Kuļiks atzīmēja nopietnu problēmu - Krievijas nostāja ir tuvākajā laikā pāriet uz bezvīzu režīmu, bet ES nostāja ir veikt nopietnu reformu, lai atvieglotu vīzu režīmu. „Principā ES priekšlikumiem ir lielāks pamats. Taču, ja šādu sistēmu ievieš, ja to īstēnos, tad birokrātisku iemeslu dēļ bezvīzu režīma perspektīva, pieņemot ES nostāju, var tikt aizkavēta uz nenoteiktu laiku, katrā ziņā tas būs iespējams ne agrāk kā 2010. gadā,” uzskata eksperts.

Pēc Ekonomikas attīstības ministrijas (Krievija) Ekonomiskās sadarbības ar NVS valstīm departamenta direktora **Sergeja Černišova** domām, gan ES, gan Krievijai ir svarīgi neatstāt ap sevi „pelēkās zonas”: „Ar kaimiņiem vienmēr ir jārunā, baltoties uz saprotamiem un savstarpēji pieņemamiem principiem. Mēģinājumi to ignorēt noveda pie ļoti slihta rezultāta. Tie noveda pie tā, ka ne Krievijai, ne mūsu kaimiņiem nav izpratnes par to, kā mums jāizskatās pasaulē pēc 10, 15, 20 gadiem: kopā, atsevišķi, kā ienaidniekiem, kā sāncenšiem vai kā

draugiem? Pērspektīvā mums un Eiropai, kura atrodas uz Rietumiem no mums un kurā Latvijai ir mediators loma, nav citas izvēles, kā tikai mēģināt veidot kopēju ekonomisko telpu. Ir jāveido kopēja ekonomiskā telpa no Atlantīdas līdz Klusajam okeānam un no Ziemeļu Ledus okeāna līdz Pamīram,” rosināja Černišova kungs.

„Baltijas foruma” valdes loceklis **Ābrams Kleckins** brīdināja, ka, runājot par Krievijas un Eiropas, it īpaši Krievijas un Baltijas valstu attiecībām, nedrīkst aizmirst, ka tās ir ne tikai ārpolitiskas, bet arī iekšpolitiskas problēmas: „Katrā no šīm valstīm ir spēki, kuriem vienā gadījumā kā ienaidnieks vajadzīga Krievijā, otrā gadījumā kā ienaidnieks vajadzīga Latvijā, Lietuvā... Kamēr mēs visi kopīgi nesāksim pret šiem spēkiem cīnīties, kad jebkura kustība mūsu valstu sadarbības virzienā izraisa pretestību, kas zināmiem spēkiem palīdz noturēties politikā, mēs katrs atsevišķi ar viņiem galā netiksim. Kaut kādi uzlabojumi ir, taču nevajag sevi mierināt ar atsevišķu piemēru - cik krasi uzlabojusās attiecības ar Poliju. Es neesmu pārliecināts par to, ka šis pavasaris nesīs bagātu ražu,” brīdināja Kleckins.

